

Ανάλυση της αλυσίδας αξίας του κλάδου Τροφίμων, Ποτών και προϊόντων Καπνού στην Ελλάδα

Ευγενία Τοπάλογλου
Πέτρος Δήμας

*15^ο Σεμινάριο της Ερμούπολης για την Κοινωνία της
Πληροφορίας και την Οικονομία της Γνώσης*

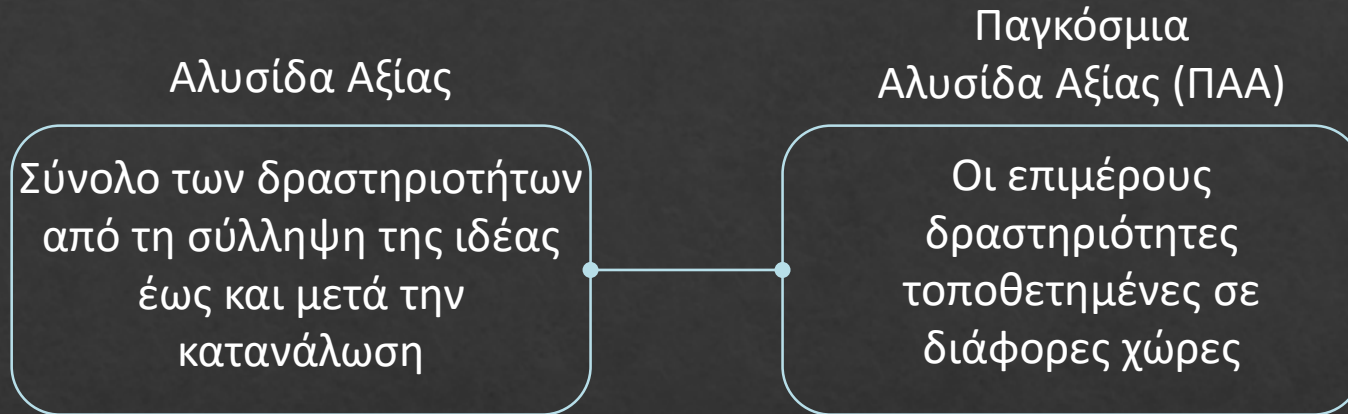
Ερμούπολη Σύρου
Σάββατο 18 Ιουλίου 2020

Περιεχόμενα

- ▶ Αλυσίδες Αξίας (ΑΑ)
- ▶ Εμπόριο προστιθέμενης αξίας
- ▶ Μεθοδολογία
- ▶ Αποτελέσματα
 - ▶ Διάρθρωση εισροών & εκροών του ελληνικού C10-C12
 - ▶ Συνεργάτες του ελληνικού C10-C12:
 - Επίπεδο χώρας
 - Κλαδικό επίπεδο, διεθνείς & εγχώριοι κλάδοι
 - ▶ Περιεχόμενο εξαγωγών του ελληνικού C10-C12 σε προστιθέμενη αξία
- ▶ Σύνοψη

Αλυσίδες Αξίας

Αλυσίδες Αξίας (I)

▶ Τυπική ΑΑ τροφίμων:

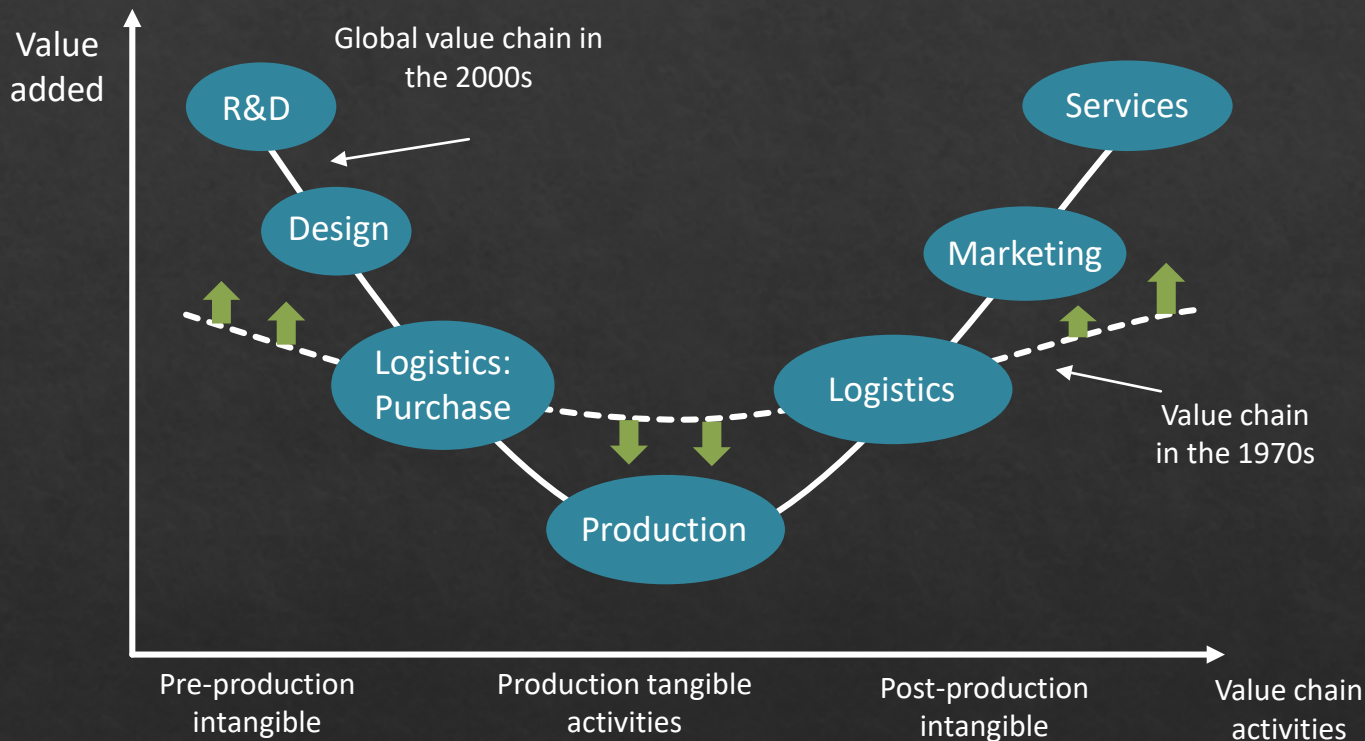

▶ Δραστηριότητες εντός των ΑΑ:

- ▶ Κοντά στις πρώτες ύλες → Upstream
- ▶ Κοντά στο τελικό προϊόν → Downstream

Αλυσίδες Αξίας (II)

► Κατανομή αξίας: Smiling curve

- Ποσοτικοποίηση της συμμετοχής σε ΠΑΑ:
Ανάλυση Εισροών – Εκροών (Input-Output Analysis)

Εμπόριο προστιθέμενης αξίας

Ακαθάριστες εξαγωγές
(Gross Exports)

Εγχώρια
προστιθέμενη
αξία (DVA)

Προς τα εμπρός
συμμετοχή σε ΠΑΑ

Αξία προερχόμενη
από το εξωτερικό
(FVA)

Προς τα πίσω
συμμετοχή σε ΠΑΑ

Άμεσα (Direct)
προστιθέμενη

Συμβολή του
κλάδου που εξάγει
στην παραγωγή της
εξαγόμενης αξίας

Έμμεσα (Indirect)
προστιθέμενη

Συμβολή άλλων
εγχώριων κλάδων
στην παραγωγή της
εξαγόμενης αξίας

Επανεισαγόμενη
(Re-imported)

Κόμβος σύνθετων
ΠΑΑ

- ▶ Εγχώρια προστιθέμενη αξία (DVA) στις εξαγωγές διαπερνά γεωγραφικά σύνορα για παραγωγή:

1 φορά → Απλή ΠΑΑ

≥ 2 φορές → Σύνθετη ΠΑΑ

Μεθοδολογία

- ▶ Εφαρμογή της μεθοδολογίας των Timmer et al. (2015)
- ▶ Χρήση δεδομένων της βάσης 'World Input-Output Database' (WIOD) για την ανάλυση των ροών και την αποτύπωση της παγκόσμιας & εγχώριας αλυσίδας αξίας του ελληνικού κλάδου τροφίμων, ποτών και προϊόντων καπνού (C10-C12)
- ▶ Χρονικός ορίζοντας μελέτης: 2000-2014
- ▶ Χρήση δεδομένων της βάσης 'Trade in Value-Added' (TiVA) του OECD για τα έτη 2005-2015, για την αποδόμηση του περιεχομένου των ακαθάριστων εξαγωγών του ελληνικού C10-C12 σε προστιθέμενη αξία

* Κατηγοριοποίηση κλάδων στις βάσεις κατά NACE Rev.2 σε διψήφια κωδικοποίηση

Ο κλάδος τροφίμων, ποτών και
προϊόντων καπνού
(C10-C12)

C10-C12 σε σχέση με μεταποίηση C

► Το 2017:

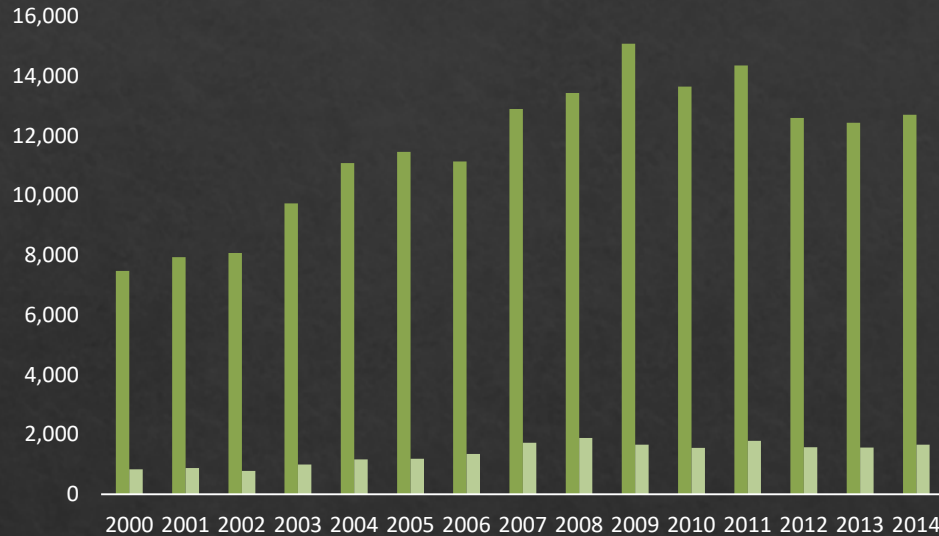
Πηγή: Eurostat, 2020

Αποτελέσματα

Εισροές

million US \$

Εγχώριες και Εισαγόμενες

■ Domestic Intermediate Input of C10-C12

■ Imported Intermediate Input of C10-C12

Εισαγωγές εντός & εκτός ΕΕ-28

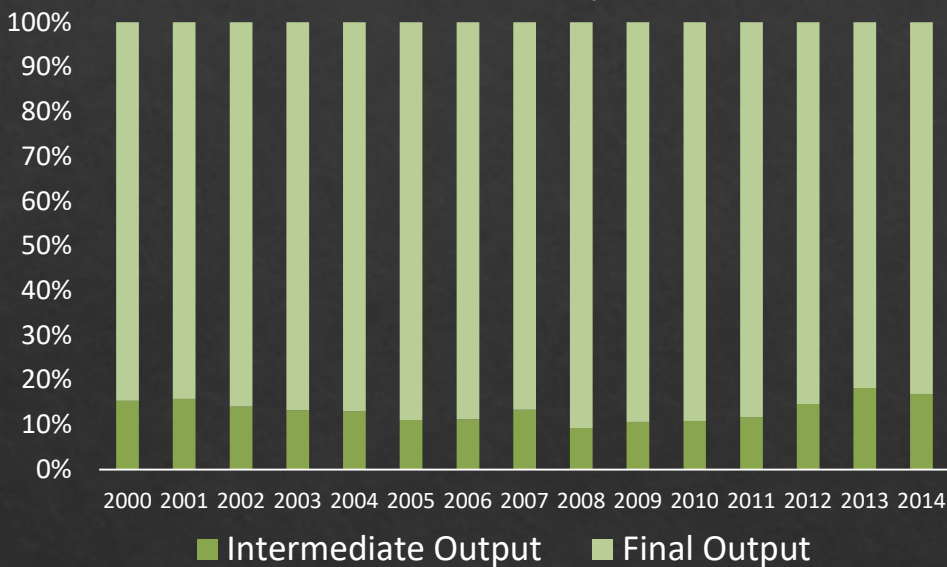
■ Non-EU28 imports of C10-C12

■ EU28 Imports of C10-C12

- ▶ 10,4% εισαγόμενες εισροές → μικρές προς τα πίσω διασυνδέσεις σε ΠΑΑ
- ▶ 57,5% εισαγωγές εντός ΕΕ-28
- ▶ Σταδιακή αύξηση συνεργασιών με χώρες εκτός ΕΕ-28

Εκροές & Εξαγωγική Ένταση

Εκροή προς ενδιάμεση & τελική
κατανάλωση

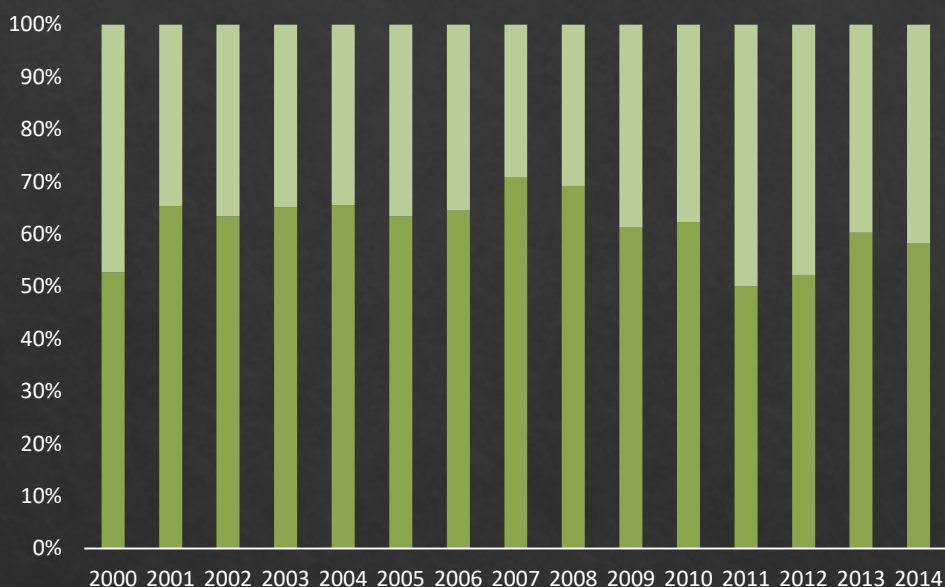
Εξαγωγική ένταση
(Εξαγωγές προς συνολική εκροή)
ενδιαμέσων & τελικών προϊόντων

- ▶ Εκροή κλάδου: προς ενδιάμεση & προς τελική κατανάλωση.
- ▶ Παραγωγή κυρίως τελικών προϊόντων (86,7%) → downstream τοποθέτηση σε ΑΑ
- ▶ Χαμηλή εξωστρέφεια
- ▶ Σημαντική αύξηση εξωστρέφειας τα τελευταία έτη

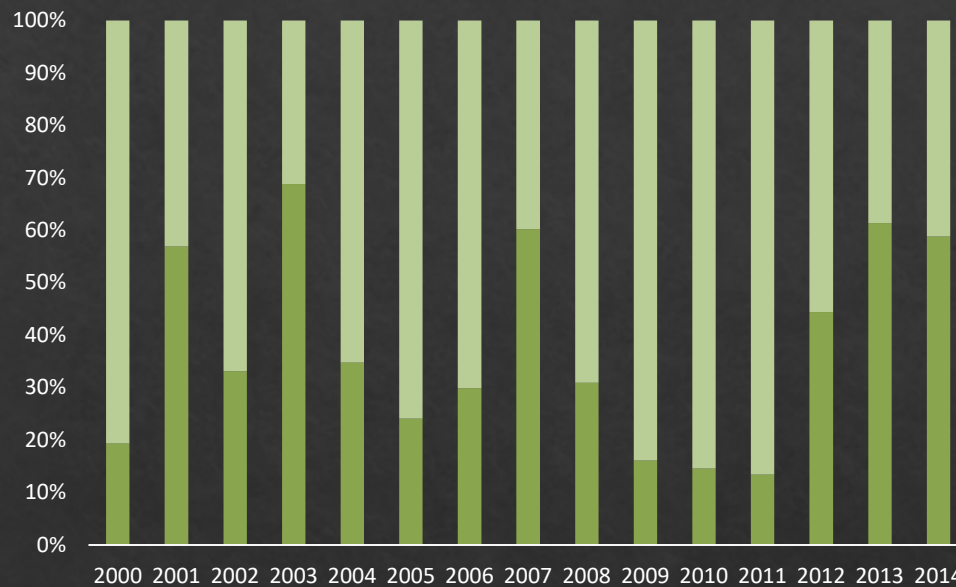
Βασική γεωγραφική διάρθρωση εξαγωγών

Εξαγωγές ενδιάμεσων εντός & εκτός ΕΕ-28

■ Non-EU28 Intermediate Exports of C10-C12
■ EU28 Intermediate Exports of C10-C12

Εξαγωγές τελικών εντός & εκτός ΕΕ-28

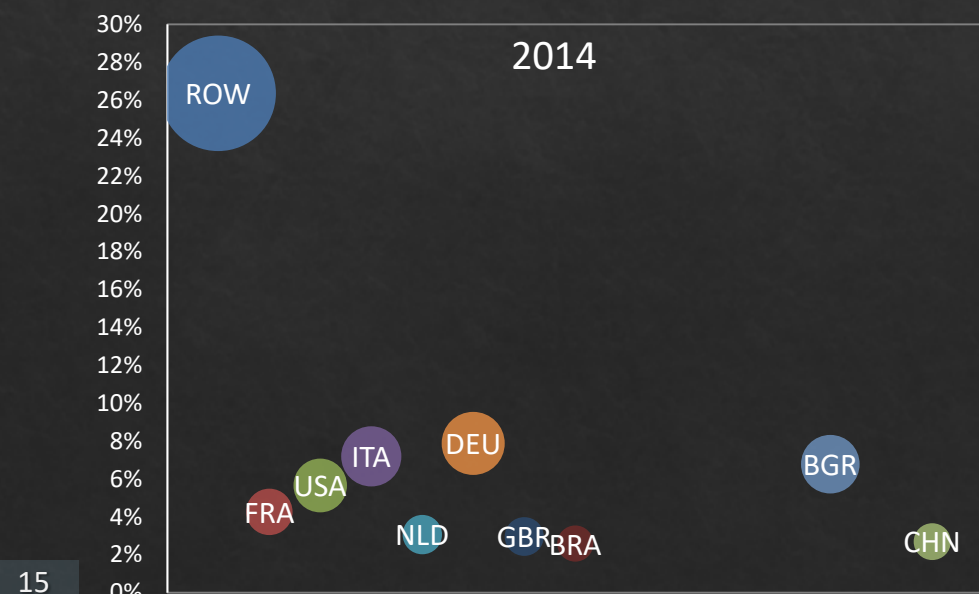
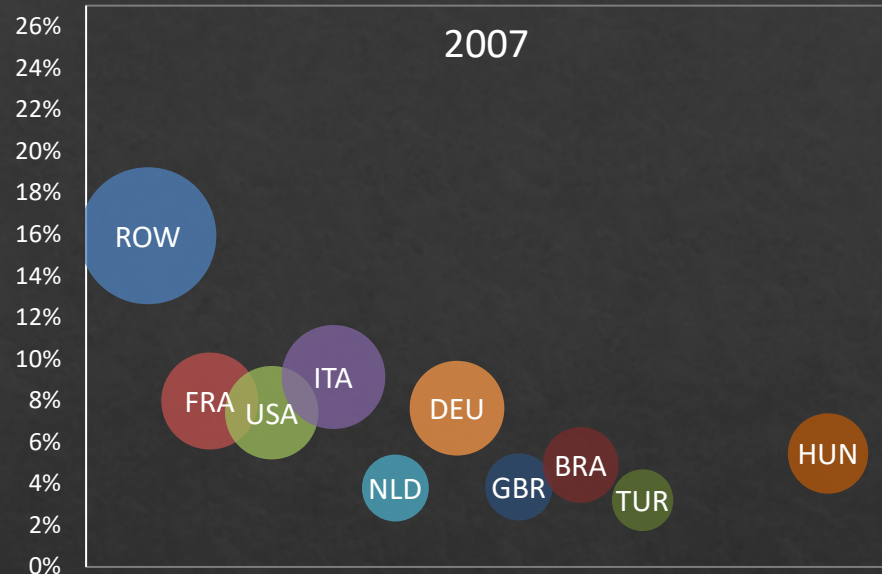
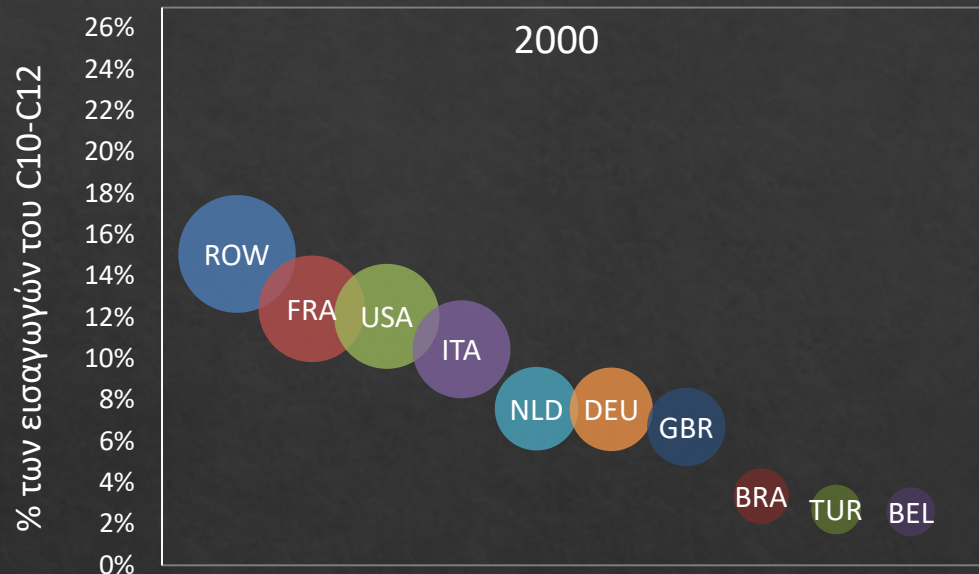

■ Non-EU28 Final Exports of C10-C12
■ EU28 Final Exports of C10-C12

- ▶ Ενδιάμεσα προϊόντα → κυρίως χώρες εντός ΕΕ-28
- ▶ Τελικά προϊόντα → ασταθής κατανομή, συνεργασίες σε επίπεδο επιχειρήσεων

Συνεργάτες
Επίπεδο χώρας

Χώρες – Προμηθευτές

► Οι 10 κυριότερες χώρες συγκεντρώνουν το 80,5% των εισαγωγών το 2000 → 69,5% το 2014

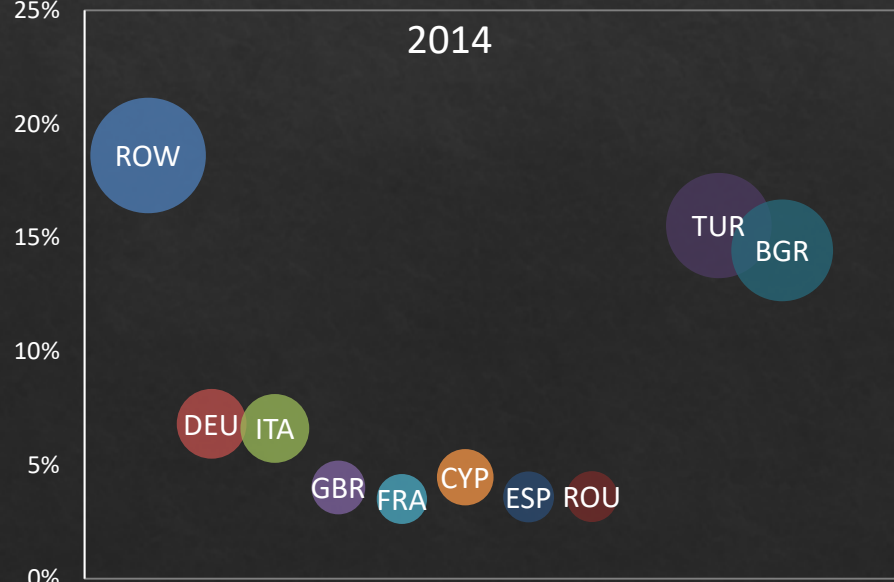
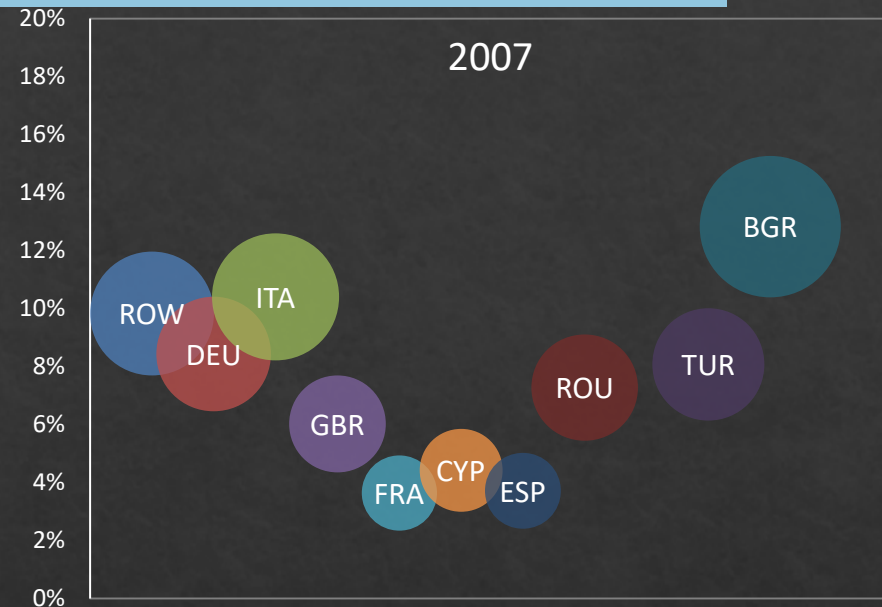
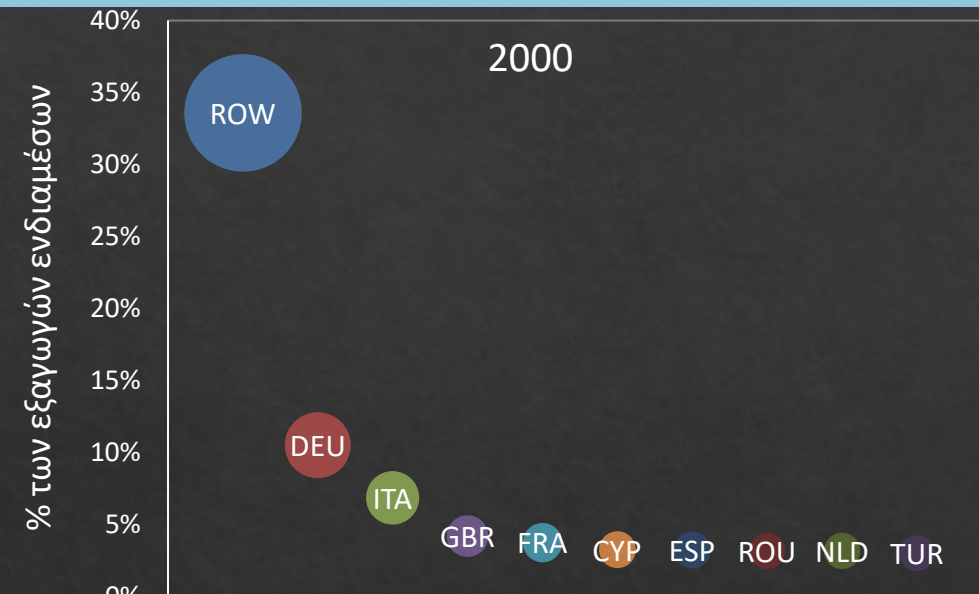
► Αντιστοιχεί σε ~8% της συνολικής εισροής του κλάδου

* RoW (Rest of World) → Αντιπροσωπεύει αθροιστικά στη βάση WIOD τις χώρες για τις οποίες δεν διατίθενται τα απαραίτητα δεδομένα

Χώρες – Προμηθευτές

- ▶ Κύριος προμηθευτής: RoW
- ▶ Ακολουθούν: Ιταλία, ΗΠΑ, Γαλλία, Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία και Ολλανδία
- ▶ Βέλγιο, Ρουμανία ↓
- ▶ Βουλγαρία ↑, Ρωσία (2013), Κίνα (2014)
- ▶ Αύξηση γεωγραφικής διασποράς → Αύξηση συνεργασιών

Χώρες – Προορισμοί Ενδιαμέσων

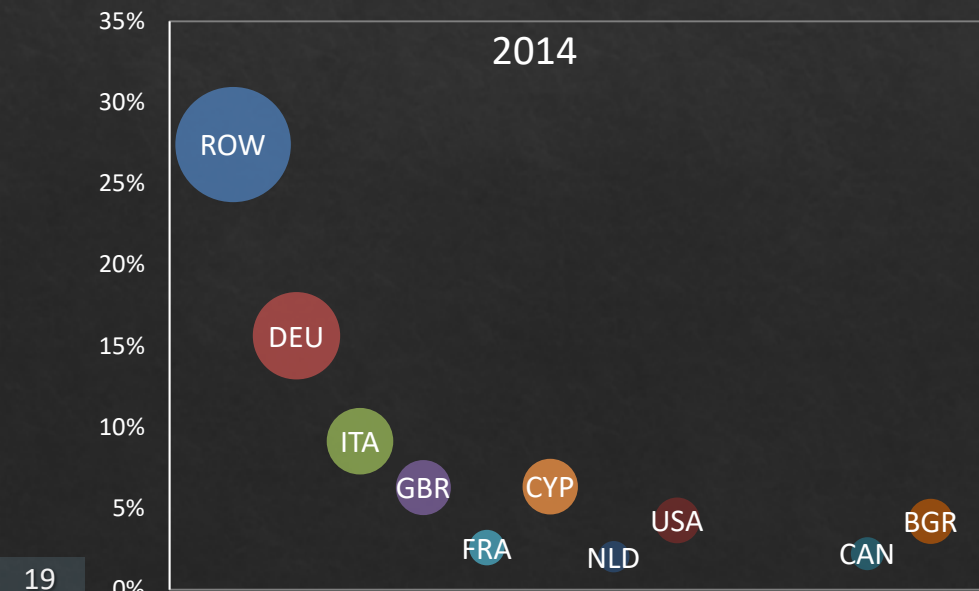
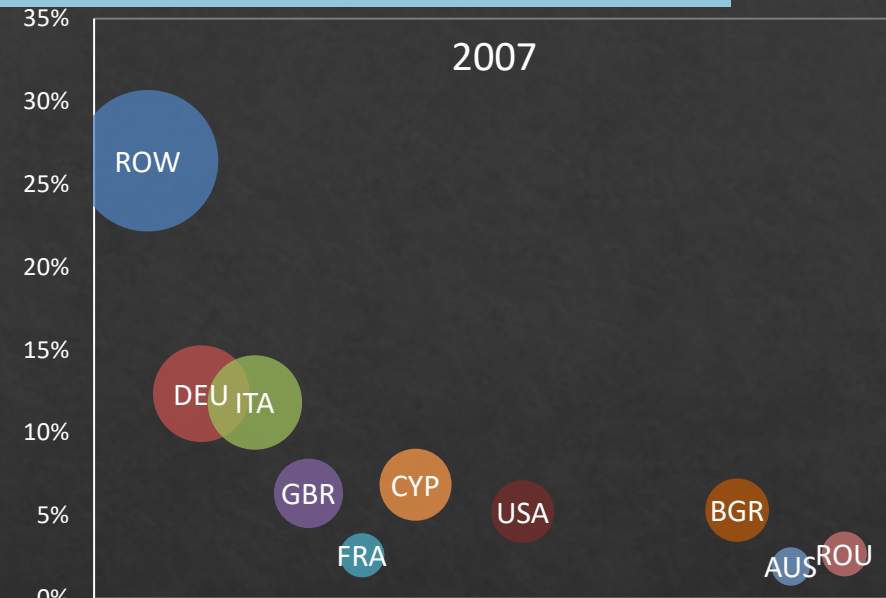
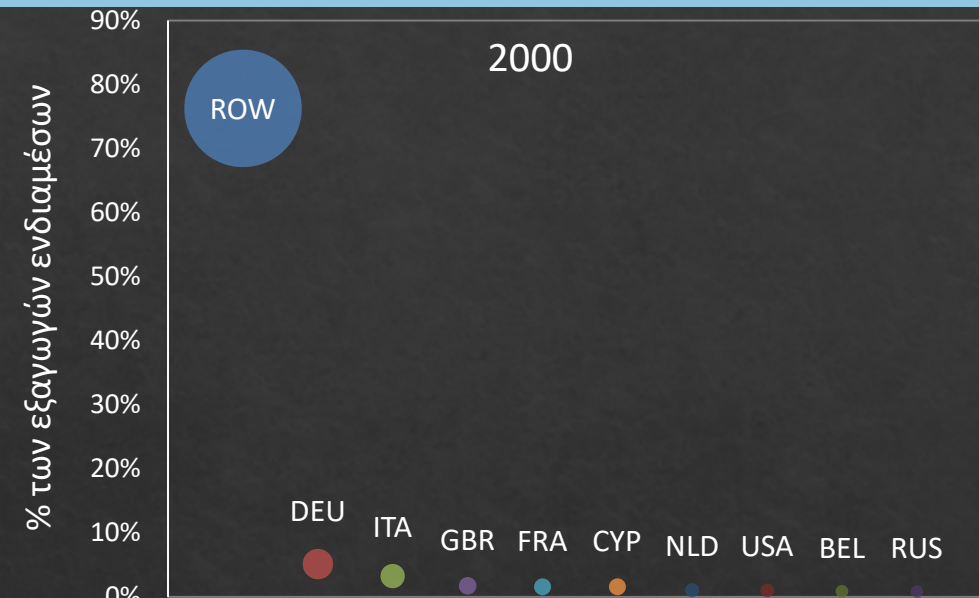

- ▶ Οι 10 κυριότερες χώρες συγκεντρώνουν το 74,9% των εξαγωγών ενδιάμεσων το 2000 → 81,3% το 2014
- ▶ Αντιστοιχούν στο ~1,5% της συνολικής εκροής ενδιάμεσων του κλάδου

Χώρες – Προορισμοί Ενδιαμέσων

- ▶ Κύριος προορισμός ενδιαμέσων RoW
- ▶ Ακολουθούν: Γερμανία, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Τουρκία, Κύπρος, Βουλγαρία και Ρουμανία
- ▶ TUR, BGR ↑ τα τελευταία έτη παρά τη διαφορά συναλλάγματος
- ▶ Περιφεριοποίηση κύριων συνεργατών
- ▶ Εισάγει και επανεξάγει στις ίδιες χώρες (DEU, ITA, FRA, GBR) → Σταθμός στις σύνθετες ΠΑΑ των χωρών αυτών
- ▶ Μείωση γεωγραφικής διασποράς

Χώρες – Προορισμοί Τελικών

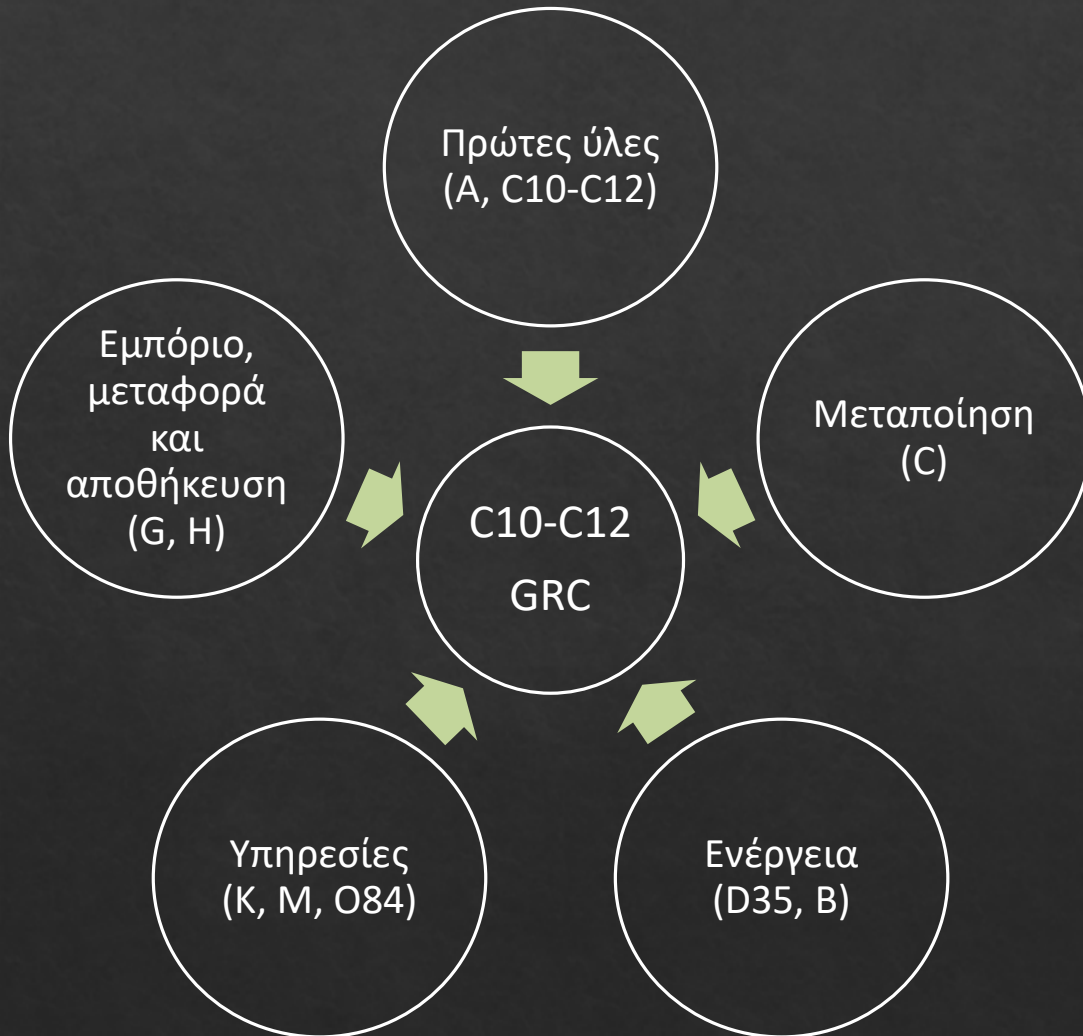
- ▶ Οι 10 κυριότερες χώρες συγκεντρώνουν το 93,5% των εξαγωγών τελικών το 2000 → 80,2% το 2014
- ▶ Αντιστοιχούν στο ~1,6% της συνολικής εκροής τελικών προϊόντων του κλάδου

Χώρες – Προορισμοί Τελικών

- ▶ Κύριος προορισμός: RoW
- ▶ Ακολουθούν: Γερμανία, Ιταλία, Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία, Κύπρος
- ▶ Εμφανίζονται επίσης: Ολλανδία, ΗΠΑ, Βέλγιο, Ρωσία, Καναδάς, Βουλγαρία, Αυστραλία, Ρουμανία, Τουρκία, Ισπανία
- ▶ Ασταθής κατανομή → στροφή σε άλλες αγορές κατά τη διάρκεια της κρίσης (2008-2011)
- ▶ Ποικιλία στους κύριους προορισμούς (AUS, CAN)
- ▶ Αύξηση γεωγραφικής διασποράς

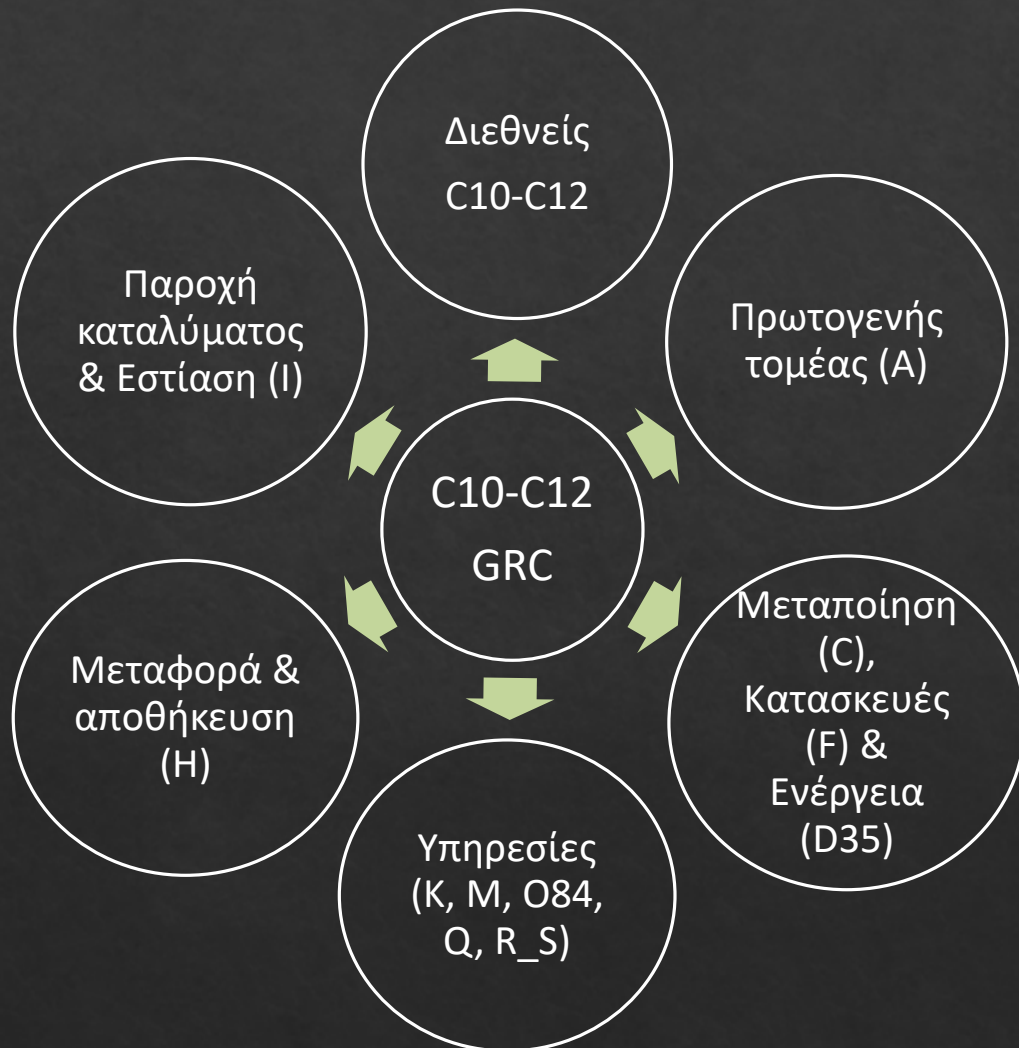
Συνεργάτες
Επίπεδο Κλάδου

Εισαγωγές

- ▶ Αγροτικά/Κτηνοτροφικά → από κάθε χώρα ιδιαίτερα RoW, FRA, BGR
- ▶ C10-C12 → από κάθε χώρα εκτός USA
- ▶ ΙΤΑ → Μεταποιητικοί κλάδοι
- ▶ FRA → Χονδρικό-λιανικό εμπόριο, μεταφορά & αποθήκευση
- ▶ USA → Υπηρεσίες
- ▶ Ενέργεια → DEU, USA, BGR, RoW

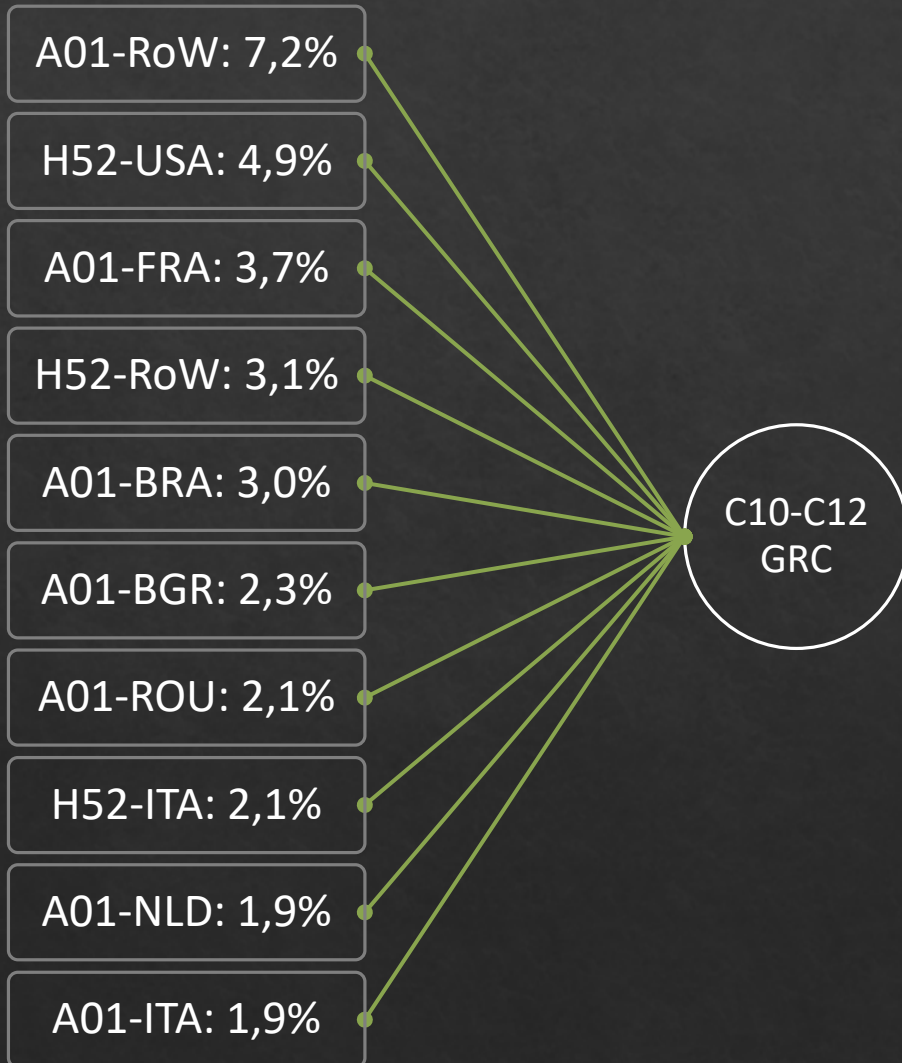
Εξαγωγές Ενδιαμέσων

- ▶ Κύριοι αποδέκτες σε κάθε χώρα:
 - ▶ C10-C12 → αρχικά μεταποιητικά στάδια ο ελληνικός κλάδος
 - ▶ I → τουρισμός
- ▶ RoW → Κατάλυμα-εστίαση & Πρωτογενής τομέας
- ▶ ΙΤΑ → Ένδυση, χημικά
- ▶ TUR → Ένδυση
- ▶ DEU, BGR → Κατασκευές, Εμπόριο
- ▶ Τελευταία έτη ↑ C10-C12 & I σε όλες τις χώρες

Συνδυαστική απεικόνιση
κλάδου χώρας:
η ΠΑΑ του ελληνικού C10-C12

Εισαγωγές

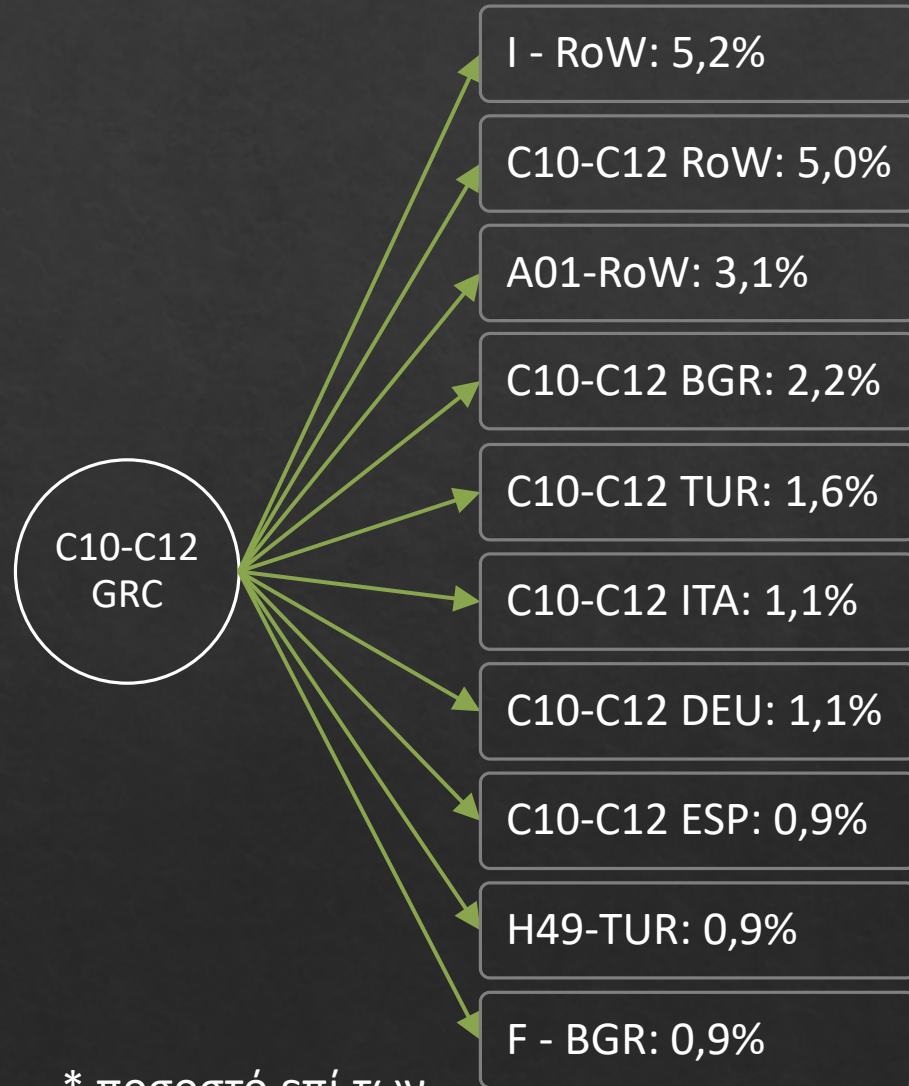

- ▶ Κύριος διεθνής προμηθευτής: A01 RoW
- ▶ Κυρίως πρωτογενής τομέας & αποθήκευση
- ▶ A01 – FRA, BRA, ROU ↓ vs BGR ↑
- ▶ C10-C12 μόνο από RoW
- ▶ 32,2 % των εισαγωγών → ~3% της συνολικής εισροής του κλάδου

* ποσοστό επί των εισαγωγών του κλάδου

Εξαγωγές Ενδιαμέσων

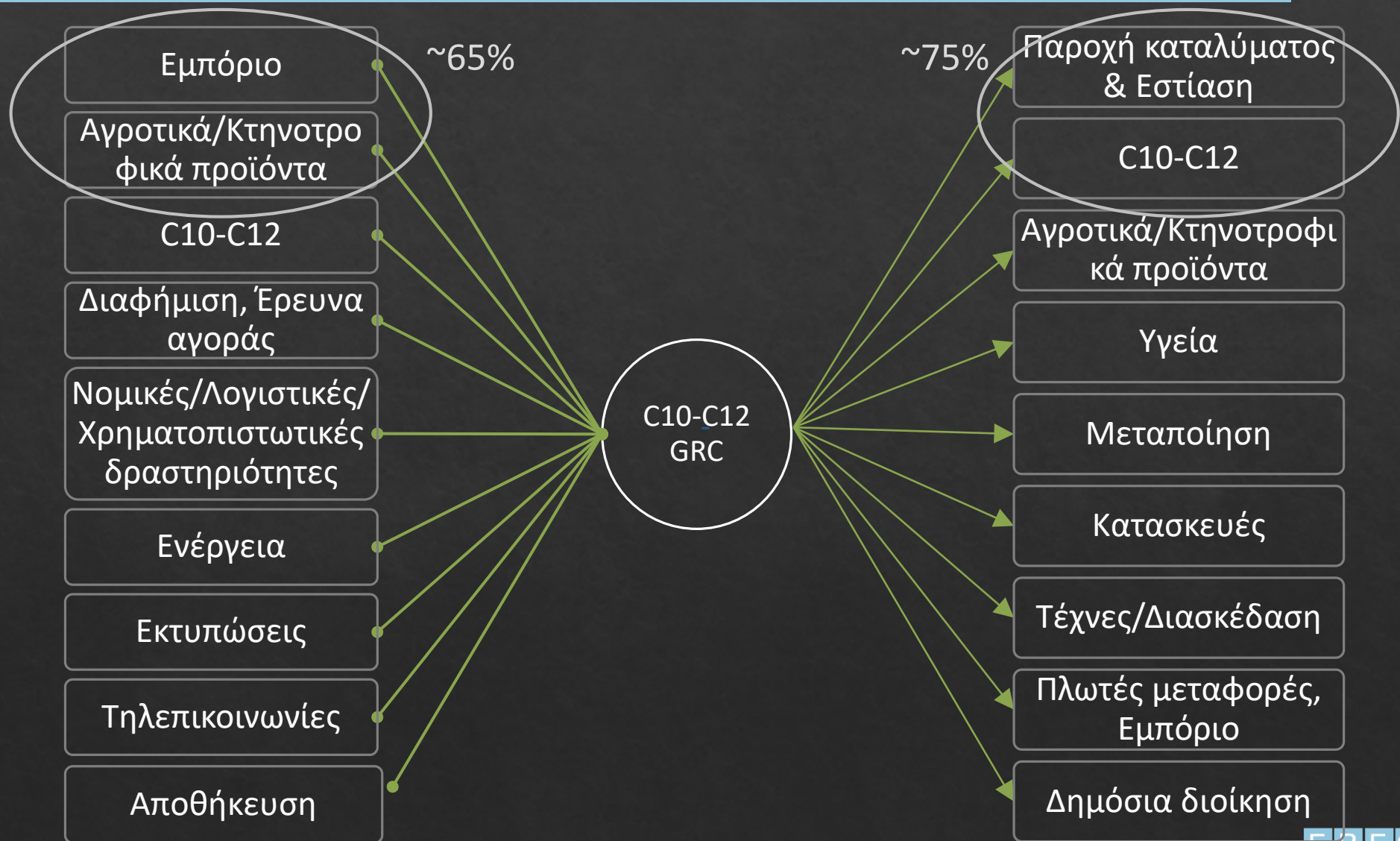
- ▶ Κύριος διεθνής αποδέκτης ενδιάμεσων: I - RoW
- ▶ Διεθνείς C10-C12 ⇒ τοποθέτηση στο χαμηλότερο σημείο της smiling curve
- ▶ I → παρουσία στον τουρισμό (CYP, TUR, ESP, ITA, GBR) σε χαμηλότερες θέσεις κατάταξης
- ▶ Αύξηση εξαγωγών προς I με την πάροδο των ετών
- ▶ 22,1 % των εξαγωγών ενδιάμεσων
- ▶ ~0,4% της συνολικής εκροής ενδιάμεσων του κλάδου

* ποσοστό επί των
εξαγωγών ενδιάμεσων του κλάδου

Εγχώρια αλυσίδα αξίας

Εγχώρια αλυσίδα αξίας

Εγχώρια αλυσίδα αξίας

Εισροή

- ▶ Κυρίως G46 (~40%) και A01 (~25%)
- ▶ Χρονικά αμετάβλητη ποιοτική διάρθρωση, σταθερές συνεργασίες (οι εικονιζόμενοι κλάδοι ~90% της εγχώριας εισροής)
- ▶ Μικρή αύξηση συνεργασιών (91,0% το 2000 → 87,7% το 2014)

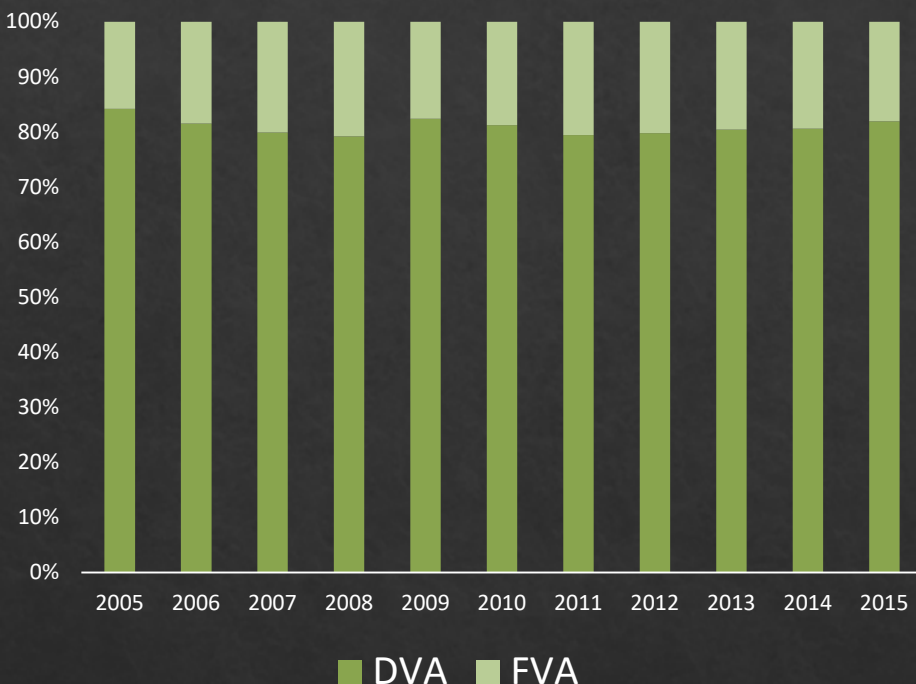
Εκροή ενδιαμέσων

- ▶ Ευρύτερο φάσμα αποδεκτών (~88%)
- ▶ Κυρίως I (> 50%) και C10-C12 (~15%)
- ▶ Αύξηση εκροής σε μεταποιητικούς κλάδους → κυκλική οικονομία

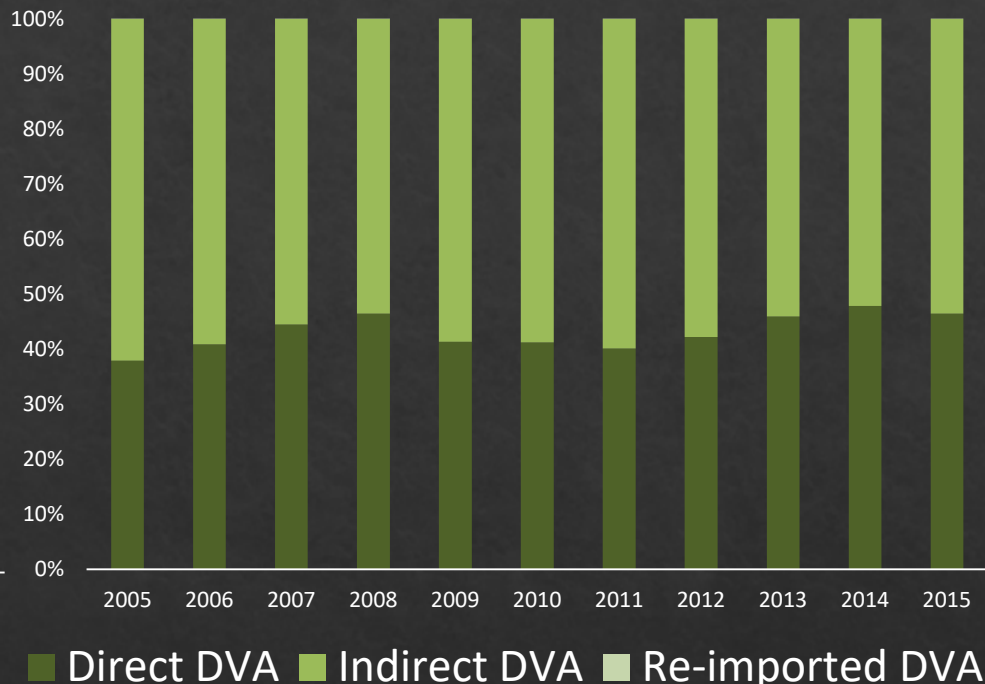
Περιεχόμενο ακαθάριστων εξαγωγών
σε προστιθέμενη αξία

Περιεχόμενο ακαθάριστων εξαγωγών σε προστιθέμενη αξία

DVA & FVA στις ακαθάριστες εξαγωγές

Ανάλυση DVA στις ακαθάριστες εξαγωγές

- ▶ DVA 81,0% - FVA 19,0% → προς τα εμπρός συμμετοχή σε ΠΑΑ
- ▶ Αμελητέα επανεισαγόμενη DVA (απουσία από το διάγραμμα) → ο ελληνικός C10-C12 όχι κόμβος σύνθετων ΠΑΑ
- ▶ Μεγαλύτερη έμμεση DVA → σημαντική συνεισφορά άλλων εγχώριων κλάδων

Σύνοψη

Σύνοψη (I)

Ο ελληνικός C10-C12:

- ▶ Χαμηλή έκθεση στις διεθνείς αγορές
- ▶ Προσανατολισμός στην τελική κατανάλωση → downstream σημείο αλυσίδων
- ▶ Ενδιάμεσα προϊόντα → χαμηλότερο σημείο της smiling curve
- ▶ Κύριος συνεργάτης: RoW + χώρες εντός ΕΕ-28
 - ▶ Εισαγωγές: RoW, ITA, USA, FRA, DEU, GBR, NLD
 - ▶ Εξαγωγές ενδιαμέσων: RoW, DEU, ITA, GBR, FRA, TUR, CYP, BGR, ROU
 - ▶ Εξαγωγές τελικών: RoW, DEU, ITA, GBR, FRA, CYP, (NLD, USA, BEL, RUS, CAN, BGR, AUS, ROU, TUR, ESP)

Σύνοψη (II)

- ▶ Κύριοι προμηθευτές: αγροτικά/κτηνοτροφικά προϊόντα, εμπόριο, αποθήκευση
- ▶ Κύριοι αποδέκτες: διεθνείς C10-C12 και υπηρεσίες καταλυμάτων & εστίασης
- ▶ Ροές προς χώρες ανάλογες των χαρακτηριστικών τους
- ▶ Τοπικότητα κύριων συνεργατών
- ▶ Αύξηση γεωγραφικής διασποράς, συνεργασίες σε επίπεδο επιχειρήσεων
- ▶ Προς τα εμπρός συμμετοχή σε ΠΑΑ
- ▶ Συμμετοχή σε σύνθετες ΠΑΑ άλλων χωρών
- ▶ Ο ίδιος δεν είναι κόμβος σύνθετων ΠΑΑ

*Ευχαριστώ
για την προσοχή σας*

Emails: eugenia.topaloglou@gmail.com
petrdimas@chemeng.ntua.gr
